

Tarikat Ehlinin İtibar Ettiği Alimlerin Rabıta Hakkındaki Görüşleri

Ömer Faruk

23 Tem, 2024

<https://ilimvecihat.com>

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی آلِهِ
وَصَحْبِهِ أَجْمَعِیْنَ

1) RAMAZAN el-BÛTÎ

Tarikat ehli sofilerin "bu zamanın en büyük alimlerinden biri" olarak gördükleri Ramazan el-Bûtî'ye rabitanın İslam'da caiz olup olmadığı sorulduğunda şöyle cevap vermiştir:

“İmam Rabbani “el-Mektûbât” isimli kitabında, zikreden kişinin zikir için oturduğunda Rasûlullah (*aleyhisselam*) dahi olsa herhangi bir mahluku düşünmeyi Allah'ı zikretmesine ilave etmesinin (zikri ve rabıtayı birleştirmesinin) caiz olmadığını açıklamıştır.”

Kaynak:

https://naseemalsham.com/persons/muhammad_said_ramadan_al_bouti/fatwas/view/30149

2) İMAM ÂLÛSÎ

Nakşibendi tarikatının Halidiyye kolunun kurucusu Mevlana Halid-i Bağdadi'nin (vefatı hicri 1242) tayin ettiği halifelerinden biri olan, bu yüzden de tarikatların büyük bir alim ve imam olarak görüp dayandıkları meşhur müfessir Âlûsî el-Bağdadi (*rahimehullah*, vefatı hicri 1270) “Rûhu'l-Meânî” isimli tefsirinde Cuma suresinin 2. ayetini tefsir ederken şunları kaydetmiştir:

“Kalp, bereketiyle üzerine incek olan nurlara hazır olsun diye Nakşibendi efendileri rabıtayı benimsemişlerdir. Bunun sabit olduğuna dair, ne en büyük şâri' olan (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'den, ne de Onun halifelerinden (*radiyallahu anhum*) kendisine dayanılacak hiçbir delil bilmiyorum. Bu meselede zikrettikleri ve delil olarak saydıkları şeylerin hepsi, kusurdan/eleştiriden hâli (boş) değildir. Hatta bu meselede en çok tutundukları şey bile, ay'ın iplerine (aydan gelen ışınlara) tutunmaya benziyor. Şayet sözü uzatma endişesi olmasaydı sorunlarıyla birlikte bunları zikrederdim.”

Sonra Âlûsî şöyle devam ediyor:

“Bununla birlikte rabitanın bereketini inkar etmiyorum. Allah (*azze ve celle*)'nin fazlından olarak buna şahit oldum.

Bir de rabita hakkında kesin bir şekilde delil olmadığını iddia etmiyorum (emin değilim.) Her ilim sahibinin üstünde bir bilen vardır.

Bu konuda araştırma yapmak/tartışmak için bir alan ve söz sahipleri için bir konuşma hakkı olmakla beraber, mümkün olabilir ki Nakşibendi efendilerinden rabıtayı ilk gösteren (rabıtaya ilk yönlendiren) kimse, rabıta hakkında kendisine dayanılacak bir delil bulmuştur. Veyahut denilebilir ki: "Bunun benzeri bir şeyle amel etmek için müteahhirlerinden (sonra gelenlerden) bazılarının tutunduğu deliller yeterlidir."

Alusi demek istiyor ki; kesin konuşmamakla beraber bana göre rabıtanın Kur'ân, Sünnet ve sahabeden bir delili yok. Getirilen deliller zayıf, rabıtaya delalet etmiyor. Dolayısıyla rabıtayı dinde meşru kılınmış bir ibadet olarak saymak, Nebi (*aleyhisselam*)'ın bir sünneti görmek caiz değildir.

Ancak -burası önemli- Alusi şöyle denilebileceğini söylüyor; Rabıtanın yapılabileceğine "işaret eden" deliller var. Yani rabıta, bazı ayet ve hadislerden yola çıkılarak sonradan ortaya konulmuştur. Bu deliller rabıta ile amel etmek için yeterlidir. Dolayısıyla dinde meşru kılınmış başlı başına bir ibadet görmemek şartıyla, sadece bir takım güzel amaç ve gayelere bir vesile/araç olarak rabıta caizdir, yapılabilir.

Anlaşılan Alusi de böyle düşünüyor. Çünkü rabıta yapmanın faydasını, kalbe tesirini bizzat tecrübe ederek gördüğünü söylüyor. Allahu alem.

(Tabi biz bu görüşü reddediyoruz.)

3) MUHAMMED SALİH EKİNCİ

Türkiye'de tanınmış mutasavvıf alim Muhammed Salih Ekinci hoca, -yukarıda Âlûsî'nin dediği gibi- rabıtayı caiz görmekle beraber, rabıtaya direkt olarak/doğrudan delalet eden ve meşruiyetini ifade eden bir delil getirmeye çalışan sofilere şöyle diyor:

"Ehli Tasavvufun mütekaddimleri döneminde rabıta yoktu. Onu, tasavvufta istenilen bazı gayelere vesile olsun diye, müteahhir Ehli tasavvuf (son devir mutasavvıfları) çıkarmıştır..... sonraki sufiler, Rabıta'yı bir yöntem olarak benimsemiş ve ona yoğunlaşmıştır. Rabıta'nın ne Kur'an ve Sünnet'te ne de Selefî Salih'inin amelinde özel bir delili yoktur. Sadece "hayra vesile olan her şey matluptur." kaidesi gibi genel kurallarla ispatlanabilir. Dediğimiz gibi Kur'an'da ve sünnette Rabıta'nın özel bir delili yoktur. Rabıta'ya Kur'an ve sünnetten delil getirmeye yeltenecek kimse ilzam edici bir delili bırakın, ikna edici bir delil bile getiremeyecektir."

Salih hocanın ilgili yazısı:

<https://m.facebook.com/409208499138865/photos/a.409235435802838/491753514217696/?type=3>

4) İMAM ÂLÛSÎ'NİN OĞLU'NUN RABİTA HAKKINDAKİ SORUSU

İmam Âlûsî'nin, kendisi gibi büyük bir alim olan oğlu Nu'mân Âlûsî (rahimehullah, vefatı hicri 1317), Hindistanlı alim Sıddık Hasan Hân'ı (rahimehullah) birçok övgü sıfatıyla vasıflayıp akabinde O'na dua ettikten sonra (ki bir duası şöyle: Allah Onunla bid'atları zapt etsin/engellesin) O'na rabita hakkında edep ve saygı ile uzun bir soru göndermiş. Sıddık Hasan Hân "et-Tâcu'l-Mukellel" isimli kitabında Nu'mân Âlûsî'nin hayatından bahsederken O'nun kendisine gönderdiği bu soruyu ve verdiği cevabı nakletmiş. Soru şöyle:

"Mevlana (efendimiz Sıddık Hasan Hân)..... Nakşibendi tarikatının sahipleri yanında kullanılan rabitanın hükmü hakkında ne söyler? -Allah Teala onların razı olunmuş ilimlerinden üzerimize döksün.- Rabita'nın Sünnet ve Kitaptan güçlü bir aslı var mıdır, yoksa bu, bazı akıl sahipleri tarafından ictehad edilerek sonradan mı ortaya çıkarılmıştır?... Eğer rabitanın bir delili yoksa bunda küçük şirk ve saptırma var mıdır... Yoksa büyüklere göre bunda bir beis yok mudur?... En açık cevapla bizden şek ve tereddüt tozunu kaldırın, hatayı doğrudan ayırın... Allah Teala sizi, selefler ve bütün muvahhidler için sağlam bir kale kılsın. Sizi ve diğer alimleri çok sevaba ulaştırın. Amin."

Sıddık Hasan Hân diyor ki: "Ona şöyle cevap verdim: "Rabita meselesine gelince, rabitanın MÜNKER (ÇİRKİN) BİDATLARDAN olduğu saygın ilminize gizli kalmaz."

Bu soru ve cevabı için bakınız:

[tps://lib.efatwa.ir/47111/1/511](https://lib.efatwa.ir/47111/1/511)

5) ŞAH VELİYYULLAH DEHLEVİ

Sıddık Hasan Hân, İmam Âlûsî'nin oğlu Nu'mân Âlûsî'nin kendisine yönelttiği rabita sorusuna cevap verirken, tarikat ehlinin övgü ile bahsettikleri meşhur alim Şah Veliyyullah ed-Dihlevi'nin (rahimehullah, vefatı hicri 1176) rabita hakkındaki sözlerini nakletmiş. Şöyle aktarıyor:

"Şeyh Ahmed Veliyyullah ed-Dihlevi (yani Şah Veliyyullah Dehlevi) "el-Kavlu'l-Cemîl fî Beyâni Sevâi's-Sebîl" kitabında RABİTAYI NEHYETTİĞİNİ açık bir şekilde ifade etmiştir. İfadeleri şöyledir:

"Dediler ki: Rabıta'da en büyük rükün, sevgi ve tazim üzere kalbi şeyhe rabtetmek (bağlamak) ve onun suretini/şeklini düşünmektir.

Derim ki: Allah Telayı gösteren/hatırlatan birçok alamet/işaret vardır. İster ahmak olsun ister zeki olsun; ibadet eden hiçbir kimse yoktur ki, karşısında Allah mertebesinde mabudu (ilahı) olmuş bir şey görünmüş olmasın. Bu sırdan (asli sebepten) ötürü şeriat, kıbleye yönelmeyi ve arşa istivayı getirmiştir.

Rasûlullah (*aleyhisselam*) şöyle buyurmuştur: "Sizden biriniz namaz kıldığında yüzünün geldiği tarafa tükürmesin. Çünkü Allah Teala, onunla kıblesi arasındadır."

Yine Rasûlullah (*aleyhisselam*) siyah bir cariyeye "Allah nerede" diye sormuş, cariye de semaya işaret etmiştir...

O halde ancak Allah'a yönelmelisin. Kalbini, Nebi (*aleyhisselam*)'ın işaret ettiği gibi arşa veya kıbleye yönelmekle de olsa sadece Allah'a bağla (Allah'tan başkasına; şeyhe bağlama.)"

6) ŞAH VELİYYULLAH DEHLEVİ'NİN TORUNU

Sıddık Hasan Hân, Şah Veliyyullah ed-Dihlevi'nin rabıta hakkındaki sözlerini naklettikten sonra O'nun torununun rabıta görüşünü şöyle aktarmıştır:

"Şeyh Allame Muhammed İsmail eş-Şehid ed-Dehlevi (Şah Veliyyullah'ın torunu) "es-Sırâtu'l-Mustakîm" kitabında şöyle ifade etmiştir:

"Bu rabıta ŞİRK TEN bir yerdedir. Kitap ve Sünnet ilimleri hakkında bilgisi en az olan kimseye bile bu gizli kalmaz."

Şah Veliyyullah Dehlevi ve torununun rabıta hakkındaki sözleri için bakınız:

<https://lib.efatwa.ir/47111/1/512>

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.